

Մանգրամի Էֆեմար

Մ Ի Ի Ն Ա Տ Ի Ի

ՈՒՄՈՒՐԸ ԲՕԼԻԹԻԳԸՅՅԷ ՎԷ ՄԻՎԱՏՏԸ ՍԱՅԻՐԷ

ԻԲԻՆՃԻ ՍԵՆԷ

1867 ՈՅՈՏԵՄԲԵՐ 9 ՃԻԻՄԱ ԻՐԹԷՍԻ ՍԱՊԱՀ

ՆԻԻՄԵՐԸ 459

Մանգրամի Էֆեմար համար 6 համար 300
նկարի վերին, անկյունից քառակուսի, քառակուսի
նկարի վերին, 200 քառակուսի, 100 քառակուսի
100 քառակուսի, 100 քառակուսի

Իսկանդար Էֆեմար համար 3, Էֆեմար համար 2,
Էֆեմար համար 1, Էֆեմար համար 4
Էֆեմար համար 5, Էֆեմար համար 6

Մանգրամի Էֆեմար համար 7, Էֆեմար համար 8,
Էֆեմար համար 9, Էֆեմար համար 10
Էֆեմար համար 11, Էֆեմար համար 12

ՀԱՎԱՏԱՅԻՆ ՔՈՒՆԵՐԱՅԻՆ

(ԱՌԱՅԻՆ ՀԱՎԱՏԱՅԻՆ)

Փարիս 19 սեպտեմբեր, 1867 թ. Գաղափար

Մանգրամի Էֆեմար համար 6 համար 300
նկարի վերին, անկյունից քառակուսի, քառակուսի
նկարի վերին, 200 քառակուսի, 100 քառակուսի
100 քառակուսի, 100 քառակուսի

Մ. Տ. Մանգրամի Էֆեմար համար 7, Էֆեմար համար 8,
Էֆեմար համար 9, Էֆեմար համար 10

Մանգրամի Էֆեմար համար 11, Էֆեմար համար 12,
Էֆեմար համար 13, Էֆեմար համար 14
Էֆեմար համար 15, Էֆեմար համար 16
Էֆեմար համար 17, Էֆեմար համար 18
Էֆեմար համար 19, Էֆեմար համար 20

Փարիս 19 սեպտեմբեր, 1867 թ. Գաղափար

Մանգրամի Էֆեմար համար 21, Էֆեմար համար 22,
Էֆեմար համար 23, Էֆեմար համար 24
Էֆեմար համար 25, Էֆեմար համար 26
Էֆեմար համար 27, Էֆեմար համար 28
Էֆեմար համար 29, Էֆեմար համար 30

Մանգրամի Էֆեմար համար 31, Էֆեմար համար 32,
Էֆեմար համար 33, Էֆեմար համար 34

Մանգրամի Էֆեմար համար 35, Էֆեմար համար 36,
Էֆեմար համար 37, Էֆեմար համար 38
Էֆեմար համար 39, Էֆեմար համար 40
Էֆեմար համար 41, Էֆեմար համար 42

Մանգրամի Էֆեմար համար 43, Էֆեմար համար 44,
Էֆեմար համար 45, Էֆեմար համար 46
Էֆեմար համար 47, Էֆեմար համար 48
Էֆեմար համար 49, Էֆեմար համար 50

Մանգրամի Էֆեմար համար 51, Էֆեմար համար 52,
Էֆեմար համար 53, Էֆեմար համար 54
Էֆեմար համար 55, Էֆեմար համար 56
Էֆեմար համար 57, Էֆեմար համար 58
Էֆեմար համար 59, Էֆեմար համար 60

Մանգրամի Էֆեմար համար 61, Էֆեմար համար 62,
Էֆեմար համար 63, Էֆեմար համար 64
Էֆեմար համար 65, Էֆեմար համար 66
Էֆեմար համար 67, Էֆեմար համար 68
Էֆեմար համար 69, Էֆեմար համար 70

ՀԱՎԱՏԱՅԻՆ ՔՈՒՆԵՐԱՅԻՆ

Մանգրամի Էֆեմար համար 71, Էֆեմար համար 72,
Էֆեմար համար 73, Էֆեմար համար 74
Էֆեմար համար 75, Էֆեմար համար 76
Էֆեմար համար 77, Էֆեմար համար 78
Էֆեմար համար 79, Էֆեմար համար 80

Մանգրամի Էֆեմար համար 81, Էֆեմար համար 82,
Էֆեմար համար 83, Էֆեմար համար 84
Էֆեմար համար 85, Էֆեմար համար 86
Էֆեմար համար 87, Էֆեմար համար 88
Էֆեմար համար 89, Էֆեմար համար 90
Էֆեմար համար 91, Էֆեմար համար 92
Էֆեմար համար 93, Էֆեմար համար 94
Էֆեմար համար 95, Էֆեմար համար 96
Էֆեմար համար 97, Էֆեմար համար 98
Էֆեմար համար 99, Էֆեմար համար 100

Մանգրամի Էֆեմար համար 101, Էֆեմար համար 102,
Էֆեմար համար 103, Էֆեմար համար 104
Էֆեմար համար 105, Էֆեմար համար 106
Էֆեմար համար 107, Էֆեմար համար 108
Էֆեմար համար 109, Էֆեմար համար 110

Մանգրամի Էֆեմար համար 111, Էֆեմար համար 112,
Էֆեմար համար 113, Էֆեմար համար 114
Էֆեմար համար 115, Էֆեմար համար 116
Էֆեմար համար 117, Էֆեմար համար 118
Էֆեմար համար 119, Էֆեմար համար 120

Մանգրամի Էֆեմար համար 121, Էֆեմար համար 122,
Էֆեմար համար 123, Էֆեմար համար 124
Էֆեմար համար 125, Էֆեմար համար 126
Էֆեմար համար 127, Էֆեմար համար 128
Էֆեմար համար 129, Էֆեմար համար 130
Էֆեմար համար 131, Էֆեմար համար 132
Էֆեմար համար 133, Էֆեմար համար 134
Էֆեմար համար 135, Էֆեմար համար 136
Էֆեմար համար 137, Էֆեմար համար 138
Էֆեմար համար 139, Էֆեմար համար 140

Մանգրամի Էֆեմար համար 141, Էֆեմար համար 142,
Էֆեմար համար 143, Էֆեմար համար 144
Էֆեմար համար 145, Էֆեմար համար 146
Էֆեմար համար 147, Էֆեմար համար 148
Էֆեմար համար 149, Էֆեմար համար 150
Էֆեմար համար 151, Էֆեմար համար 152
Էֆեմար համար 153, Էֆեմար համար 154
Էֆեմար համար 155, Էֆեմար համար 156
Էֆեմար համար 157, Էֆեմար համար 158
Էֆեմար համար 159, Էֆեմար համար 160

Մանգրամի Էֆեմար համար 161, Էֆեմար համար 162,
Էֆեմար համար 163, Էֆեմար համար 164
Էֆեմար համար 165, Էֆեմար համար 166
Էֆեմար համար 167, Էֆեմար համար 168
Էֆեմար համար 169, Էֆեմար համար 170
Էֆեմար համար 171, Էֆեմար համար 172
Էֆեմար համար 173, Էֆեմար համար 174
Էֆեմար համար 175, Էֆեմար համար 176
Էֆեմար համար 177, Էֆեմար համար 178
Էֆեմար համար 179, Էֆեմար համար 180

հիւսնի թէվէճճիւ հինի շիմտիյէ դատար
իպրազ իտէմէմիշ իտի : Մէթպուլի միւ
Ֆախիսամըմ Սմէրիգա միլէթինին թէ
շէպպիւսաթը ճէսիմէսինի վէ իսթիգպալը
ազիմինի պիլմէքտէ , վէ պիւթիւն տիւն
եանըն թէհայեիւրինէ շաեան կէօրմէք
տէ տիր :

« Պիհարը (տէնիզէր) ճէսիմէ իյէ
տէվէթէյն պիր պիրինտէն ալըմըշ իտէ
տէ , գալպէն իքիսիտէ պիրլիքտէ տիր :
իշթէ պէնիմ պուրաեա թայեին օլուս
մագլըլըմ կէրէք մէթպուլի միւֆախիսա
մըմըն զաթընըլա , վէ կէրէք Օսմանիւ
միլէթինին Սմէրիգա միլէթինէ օլան
էֆքեարը տօսթանէսինին պիլտիրիմէսի
իյին տիր : Հուգուգշինաս վէ միւսաֆիւ
բէրվէր օլան մէմալըքինիպտէ իլթիֆաթա
նայիլ օլաճալըմը մէմուլ իտէրիմ » :

Բէյիս տախի պէն վէճճի աթի ճէ
վապ վէրմիշ տիր :

« Մէմլէթիթիմիգ , մէմալքի Օսմա
նիյէտէն պայիա իտէտէ , մէմալքի Միւճ
թէմէա ճիւմհուրու օթուգ ալթը սէնէ
տէն պէրու , իսթանպօլա պիր սէֆիր
թայեին իթմիշ իտի : իշթէ միւտտէթի
մէգքիւրէ զարֆընտա թիճարէթտէն
րէվապրթը սայիւրէ տախի թէքէսիւր
իթաիլինտէն , վէ Շարգտա սէյահաթ
իտէն հէմէհիլէրիմիգին հիմայէսի ի
շին , պիր սէֆիրի միսսուս լազըմէտէն
իտի : Պապաթ ճէվէթի ալիյէնին ճիւմ
հուրումուգ նէպտինէ պիր ազ , կիճճէ սէ
ֆիր թայեին իթմէսի մուճիպի թէէս
սիւֆիմիգ օլուս իտէտէ , պու տէֆա
սիգի իրաւա իթմէսինտէն թէէքքիւր ի
տէրիգ :

« Ամէրիգա միլէթի քէնտիսինէ կէօս
թէրիլէն ասարը տօսթանէտէն տայիմա
մէմուսն օլուր , Պուսա Պրանսա վէ Բու
սիա վէ Ֆիլէմէնք վէ Չուլցէրիա իշն
օլան վէֆաքեարըլըմը տէլալէթ իտէր :
Իսթանպօլտա պուլուսան սէֆիրիմիգին
միւվաֆրըք ուսուլ հէր պիր իֆատէսի
ճէվէթի ալիյէ թարաֆրնտան գապուլ
օլուստուգո նտան , մէմուսնիյէթիմիգին
մէթպուլի միւֆախիսամընըգա պէեան
իտինիգ :

« Մէմալքի Միւճթէմէանըն տախիլի
վէ խարիճի տիւշվէնլէրինի հարէքթէ
կէթիւրէն մուհարէպէյի ախիլէսինտէ ,
ճէվէթի ալիյէնին մէօլէթի տօսթիտէն
այլըմամաւը պուրաւտա տայիմա թէէք
քիւր իլէ գէքր օլուսաճապ սըր :

« Մէմալքի Միւճթէմէա թարաֆրն
տան հէր նէվի իսլահաթ վէ ասայիշ վէ
ֆէվայիտ կէթիւրի հալաթա մուսվէ
նէթ տիրիլ օլուսմաւըլը , կէրէք ճէվ
լէթի ալիյէտէ վէ կէրէք սայիր եէրլէր
տէ մալիւմ տիւր : իշթէ Չաթը հազրէ
թի Շահաննին ախիլէր պիրինճի տէրէ
ճէտէ պուլուսան տէվէթիլէր իլէ իթ
թիֆապ , վէ թուրուգ օւ մէապիրի թէվ

սի իթմէք , վէ մէարիֆին ինթիշարը վէ
թիճարէթ վէ հէր ուսուլի մէտէնիյէթի
դարիպէեթ թէվէթիգ իյլէմէք իւզրէ ,
սարֆ իթտիքլէրի հիմէմի միւթէվալիյէ
լէրի մէմուսնիյէթիմիգին մուճիպ օլուս
տուր , վէ պու պոպտէ մուսվէնէթիմիգ
հազըր տըր » :

— Կէշէն հաֆթա իյի իւնիւն պի
րինտէ սապահսիւսն Պէյ-օլուսնտա Ռիա
համամը մահէյլէսինտէ , աճայիպ վէ դա
րայիպ նէվինտէն օլարապ պիր վուգուսթ
դուհուր իյլէմիշ : շէյլէ քի , իւշ նէֆէր
սու եօլճուլարը պօզուլմուշ օլան սու եօ
լուսնու տիւզէթմէք իւզրէ , պաճատան
աշաղը ինտիքլէրի հալտէ , հէր նասըր իս
թ մահէյլէ կէօլմէք իլէ սու եօլու տէրու
նինտէ դալմըշար , վէ շամաթա իթմիշլէր
իստէտէ , իշիտէն օլմանըպ , իւմիտիլիկ
տիւշվէթիլէ լազըմն ուճուսն պուլուրուգ
գըեասը իլէ եօլա րէվան օլմուշար , վէ
պիր մրգտար իլէրու կիթտիքտէ , պի հիք
մէթհի ատամ պօեուսնտա պիր եօլա րասթ
կէլէրէք , ալթը սաաթ մրգտարը քիւլիւ
զահմէթ վէ միշնէթիլէր իլէ տօլաշմըշար
վէ նիհայիթ թադաթլարը քէսիլտիքտէ ,
պիր ուճուսն ազ պուլուգ ըշրգ կէօր
միւշլէր իսէ իւմիտէնլէրէք , ըշրգա տօգ
րու վարադգտա կէօրմիւշլէր քի պիր սու
գուեուսն իմիշ , վէ օնտան եօգալը շը
գապիլմէնին իհթիմալի օլամատըլընտան ,
պաշամըշար իւշիւ պիր աղըզտան « եէ
թիլին Ուլաս աշըլնա » տէյու պաղըրուպ
չաղըրմաեա , վէ խանէի մէգքիւր իսէ ,
թարալ պաշընտա 134 Նօ իլէ միւրագգամ
պիր էրմէնի խանէսի օլուպ , օնտա պու
լուսնայար սէտալարը իշիտիլին , վալ գու
եուսնուն ճիւլէրի աեագլանտը , եախօո
իտըթլապ վար գուեուսնտա պօղուսն իլէ
խանէտէն թաշուս ֆիրար իտիպ , քէյի
եէթի ալէմէ իլան իյլէմիշլէր , վէ օտաթ
օնտան կէշէնլէրալէն պիր մալիւմաթը հէ
քիմ պուլուսնաղէ , էօյլէ ճին վէ խօրթ
լաղա իթիմաւ վէ իթիգատ իտէր մագու
լէտէն օլմատըլընտան , տէր հալ գուեու
նուն աղըլնա վարպ , « սիգ նէճիսիլի »
տէյի սիւալ իյլէմիշ , ալիլէր տախի օլու
շուսնու իֆատէ իյլէտիքտէ , սինտէ
թադսիմէթի սու եօլճուլարընա խապէր
վիւրէրէք գէվալըլարը օնտան շըգալըպ
խէլաւ իյլէմիշլէր :

Աւրօլէ :

ԱԶԳԱՅԻՆ ՓՈՐՁԱՔԱՐ ՄԸ

Հայերն ի՞նչ կրնեն . ո՞ւր են այն մեծա
խոս ազգապետները :

Ո՞ւր են գիշերը տուները , ցորեկը օրճա
րանները խմորվին հաւաքուելով խոշոր խո
շոր բրդող , քաղաքական խնդիրները Չի
նաստանի կանգունով եւ Նիքոպոլի կենդի
նարով չափելով , ձեւելով եւ կշռելով , Պիգ
մարքի , Ճօնսնի , Նաթօլէնի եւ կորչող

վի որոշումները բանադատելու եւ անոնց
խրատ տալու յանդգնող , բայց միանգամայն
իրենց ապրած կլիման ու դիրքը չգիտցող
մեծաբանները :

Ո՞ւր են փոքրիկ ազգի մշ աշքին ինք
զինքնին Ռաշիտ մը , Բիպօտի մը եւ Գամօն
տօ մը երեւցնող ու ոսկեղէն փողերու նման
զօղանջող եւ որոտացող միջնադարեանք ,
սեւ գլուխեանք եւ ամիրայանք :

Ո՞ւր են ուղեղին պարկը նեղ , բայց զըր
պանն ու որովայնը խոշոր մեծաբանները :

Ո՞ւր են աթոռներն Մ . Ժիւլ Ֆալրին քիչ
մը վերի քոկիկը զննելով Եւրոպական յառա
ջադիմութեան դասերը եւ խրատները տե
ղացող եւ ազգին փրկութիւնը կարմիր մի
լանով կնքելու պատրաստ ենք պօռացող
անձնուէրները :

Ո՞ւր են ազգին անկարգ վարչութեանը
կատամար յաճախ տրտնջացող եւ շտայաբար
ազգապետութիւնն ծախող օտաքարին լուսա
ւորեալները :

Ո՞ւր են , ո՞ւր են . . . ո՞ւր են . . .

Առոնց ամէնն ալ հոս են , եւ ամէնն ալ
ազգային այն փորձաքարին զարնուելով թրմ
րած ինկած են :

Այո՛ , յուսահատութեան թմրութիւն մը
պատած է Պօլսոյ հայերը : Կարծեօ թէ ա
մենքն ի խոր քուն թաղուած , քաղաքակա
նութեան փողին , ուրիշ նոր աշխարհի մը
առաւօտը աւետելով զիրենք յարուցանելուն
կրօպասեն :

Այսպէ՛ , սպասէ հայ գլուխ , սպասեցէք
եւ դուք երբեմն ազգային եւ ազգային հի
ւանդանոցի անկարգ ու ցաւալի վիճակներէն
գանգատող եւ տրտնջացող գրիչներ . . :

Խօսելը գործել չէ :

Պարապ խորհուրդներով սպասելն անու
գուտ է :

Ազգային հիւանդ մարմինը իր օրհասա
կանին հասնելու վրայ է :

Կարող եւ ձեռնաւ բազուկ մը պէտք
է զանի շարժելու , դարմանելու եւ կարելի
եղածին չափ չուտով առողջացնելու եւ նո
րա կենդանութեան համար սնունդ չի խնա
լելու :

Այս բաղուկը պէտք է ներսէն ազգին
մէջէն , եւ ոչ դուրսէն , եւ որուն ամեն հայ
թեւեր անհրաժեշտապէս կը պարտաւորին ա
ջակցիլ , ապա թէ ոչ՝ նորա տկարութիւնն ու
անկուսիլ բուն իրենցն է . ըստ առաքելոյն
« եթէ վշտանայ մի անդամն , վշտանան ընդ
նմա ամենայն անդամք . նոյնպէս՝ եթէ խըն
դայ մի անդամն , խնդան ընդ նմա ամե
նայն անդամք » :

Հայ խորհող գլուխներն ի՞նչ բանի սպա
սեցին եւ դեռ կըսպասեն . եւ կարող բա
զուկներն ինչո՞ւ դեռ կապուած կը մնան :

Երկրի կառավարութեանց բանակցական
կամ պատերազմական շարժումներու յաջող
կամ անյաջող վախճանն՝ ազգաց յատկա
դիմական շարժումներու վրայ ի՞նչ ազդե
ցութիւն կրնայ ունենալ , երբ ամէն ազգ
դպրոց բանալու եւ ազգային բարեկարգու
թիւններ ընելու արտօնութիւնը արգէն
ձեռք ձգած է :

Ի՞նչ կը խորհն ազգային սահմանադրու

Թիւնը ծնող եւ մարմնաւորող գլուխները :
Ինչ, միթէ նա քառակուսի անիւններու վրայ կառուցուած ըլլալով՝ չըզնալ քայելու համար կը յուսահատին, հը վարանի՞ն, այլ եւս չե՞ն ուղեր ազգին կամ լաւ եւս իրենց մարմնոյն բարեկաւութեանը համար աշխատի, եւ կամ գէթ աշխատողներուն օգնել : Այո՛, Սահմանադրութեան դիրքը քառակուսի էր, բայց նորա օգտուէտ գաղափար կրորակ ըլլալուն համար գլխէ ի գլուխ գլորեալով չըջան ընելու վրայ է :

Ազգային յառաջադիմութիւնը՝ Սահմանադրութեան քառակուսի կամ կրորակ ըլլալէն, եւ վնէտիկը՝ Իտալիոյ, ու լուքսեմպուրկը Բրուսէլոյ տրուելէն կամ չտրուելէն կախում չունի, այլ սոսկ իր բարեկարգ դպրոցներէն եւ օրինաւոր ուսումնարաններէն :

Տուր ազգին նորահաս խմբին ազատ դատարանութիւն, կրթէ նորա միտքը եւ սիրտը եւ ուսմամբ ու գիտութեամբ հալածէ նորա միտքէն մահաբոյր նախապաշարեւմունքն ու կանխակալ դատումները, յայնժամ ազգային ծանր գործերը սահմանադրական կրոր մեքենայիւ արագութեամբ եւ դիւրութեամբ շարժող եւ կատարող անդամիկներ պիտի ունենայ ազգը :

Ազգն՝ իւր առաջին շարժման մէջ գլխաւորաբար երեք հաստատութիւն ունի հոգալու եւ զանոնք կանգուն պահելու միշտ :

Ազգային վարչութեան կեդրոն, որ է Պատրիարքարան, ազգային հիւանդանոց եւ ազգային գիշերօթիկ ուսումնարան եւ արհեստարան, առանց որոց ազգ մը ազգաց կարգէն դուրս կը համարուի :

Ան առնք են ազգին փորձաքարը :
Քանի՞ քանի Հայերու ազգասիրութիւնն աւ փորձաքարին քսուելով արժէքնին յայտնուեցաւ :

Ան վէժ գլորման եւ կանգման :

Ազգն՝ ասոնց կանգնումովը պիտի կենդանանայ յուսաւորեալ ազգաց կարգն անցնելու, եւ ասոնց երեսի վրայ մնալովը պիտի գլորի եւ պիտի ինչայ ազգութեան ցանկէն ջնջուողներու քայտը :

Աս գործը խիստ ծանր է, եւ հետեւապէս ազգային զօրաւոր բազուկներու կը կարօտի :

Ուրեմն ո՞ւր են զանի վերցունող բազուկները :

Ազգին մէջէն Հայազանց անհամբերութեամբ բազուկ մը երկնցաւ զանի վերցունելու, բայց ի՞նչպէս :

Այս բազուկը՝ Փանոսեանի բազուկն է, եւ իր ստանձնած ազգային ծանր բեռը վստահօրէն տանի կը ճգնի, բայց միայնակ, ոչ երբէք. ասի անկարելի է : Քանզի նա ինքն՝ իւր ձեռնարկած օրէն հրապարակաւ ըսաւ որ՝ ինքը անձնութեամբ աւ ծանր գործին տակը պիտի մտնէ ազգասէր ազգայիններու օգնութեանը վստահանալով :

Ուրեմն ինչո՞ւ կտրճըցան ազգայնոց ձեռք նորա բազկին օնունդ մատակարարելու :

Եթէ ազգային աւ հաստատութիւնները ծախուց համեմատ եկամուտ ալ ունենային նէ, այն ատեն առջի ատեններուն պէս ըստակը ունայն անդ Վատնուելու համար տա՞նք ազգաւոր գլխուկը զայն սոսկ օգտակար կերպիւ բարեկարգելու բաւական էր :

Բայց այսօր Փանոսեանի բազուկը՝ ոչ միայն բարեկարգութեան եւ անօրէնութեան համար կը շարժի, այլ օնունդ՝ ստակ ձարելու, գտնելու համար ամէն կողմ եւ մինչեւ հեռուները կը շարժի, որպէս զի հիւանդ մարմին մը առողջութեան վերածէ, եւ ինչո՞ւ ուրեմն աւ հիւանդ մարմնոյն միւս ձեռքերն անշարժ մնան :

Ինչ միթէ այս գործ միայն Փանոսեանի կը վերաբերի :

Ազգասէրի հանդերձ զգեցող խել մը հայր՝ օտարի նման այնպէս հեռուէն հանդիսատես եղեր կեցեր են, իրեւ թէ ըսելու գէին որ, Փանոսեան, « այնչափ տարուելէ հետէ սեւ եւ կարմիր գլուխ հարուստ ու փորը մեծ ամիրաներու, քարէն մնչեւ անգամ էւելօք ստակ հանելով իրէք հինգերորդը կուլ տուող, եւ ամէն գիշեր փրկչին զեղի սեղանը վայելելու համար անկէ չըղատուող անգութ եւ լուսաւոր աղաներուն, եւ բռնութեան բրիչը սրտանց առելով գրիչ իձեռին փրկչին գունէն ներս մտնող օրինագէտ էֆէնտիներու չկրցած գլուխ հանածը դո՞ւն մի պիտի գլուխ հանես : »

Ինչ կրնայ ընել մինչեւ անգամ խելացի բժիշկը, երբ հիւանդին բոլորտիքը պատող բազմութիւնը՝ փոխանակ իր ուղած նիւթերը բերելու եւ օգնելու, լոկ հանդիսատես ըլլայ :

Փանոսեանի բազուկ՝ ներսը ամէն թաղիկներու եւ դպրոցներու ամէն օրինաւոր բարեկարգութիւն եւ անօրէնութիւն գործելու, հաղ, հանդերձ, Չուր եւայն մատակարարելու դրողելէն զատ, նոր ուսումնարանի շինութեանը համար ամէն պէտք եղած նիւթեր եւ հիւթեր պատրաստելու ծանր զբաղմունքով ամեն կողմ կը դեգերի, արեւելք ու արեւմուտք եւ հիւսիս ու հարաւ կը դիմէ :

Տարժանելի աշխատութիւն ի Փանոսեանէ եւ դայն ինչ նպաստ հայ ձեռքերէ :

Բայց ո՞ւր է :

Հարուստ անհոգ նստած հեռուէն կը դիմէ, խելացի կարծուածը սոսկ խօսքով կը դադի, իսկ աղքատն՝ առ ազգասիրութեան գործել եւեթ գիտէ. սակայն Փանոսեան բազկին ո՞վ նպաստէ :

Փանոսեանը գովաբանել եւ բարձրացունելը՝ նպաստել չէ :

Ամէն օր, պատրիարքարան, հիւանդանոց, դպրոց եւ ամէն ինչ որ ազգային հաստատութեան կը վերաբերի, ստակով կը դառնան . . .

Փանոսեանի բազուկ՝ 40 դահեկանի տեղ 4 դահեկան ունի, պակասը լեցունելու համար, հրաշք չկրնար դործել :

Արդէն իւրաքանչիւր ոք գիտէ, որ՝ Հատեր եւ ամէն կարգի անձինք օտակին առտատեն աւ անարկու գործը վրանին առին, տակէն մտան վրայէն ելան, ու դարձեալ ազգային աւ հաստատութիւնը թշուառութեան անդունդին մէջ մնաց, որովհետեւ միշտ այն ազգասիրութեան հին շաւիղն էր նոցա օրէնք եւ դրութիւն :

Ամէն կարգի եւ աստիճանի հայ բազուկներ տկարացան, խրտուեցան, եւ յուսահատութեամբ հեռացան : Ազգային աւ հաստատութեան (որ հանդերձ պատրիարքարանով ազգին հոգին ըսել է) անորոշ վիճակը՝ փոխանակ հայ սրտերն իզուր շարժելու, ստակում եւ արհաւիրք կուպառնար, ըստ պարագայից ժամանակին յուսահատութեան տըխուր քօղ մը հայ հօրիզոնը պատած գրեթէ իր օրհասականին ցուրտ ձեռքերը համբուրելու վրայ էր : Փանոսեան բազուկ մը համարձակութեամբ երեւան ելաւ, հինը մերկացունելով նոր կերպարանափոխութիւն մը տուաւ : Նիւթական եւ բարոյական բարեկարգութեանց նորոգ ձեռնարկութիւններ ըրաւ, բայց առանց ազգայնոցմէ ստակ պահանջելու, ամէն պիտոյքն հոգալու հրաշքը չկրցաւ գործել :

Ուստի հիմա կը միայ ծայրուց համեմատ հաստատուն եկամուտներ հայթայթել եւ ազգայիններու օրինաւոր տուրքերը կարգի դնել, որպէս զի այլ եւս ազգային հաստատութեանց վարչական ընթացքը կրորակ անուոյ վրայ քայլ եւ երթայ ազգին ապագայ յոյսը պահելու եւ յոյսը պայծառացունելու :

Արդ՝ ով որ ազգին աւ հիւանդ մարմնին առողջացունելու եւ ձեռնհաս ու ընդհանուրին իրաւունքը իր անձնական իրաւունքէն վեր կը համարի, թող հրաժայէ առաջ անցնի ազգային աւ ծանր բեռն ստանձնելու : Հոգ չէթէ անունը Փանոսեան է, Թորոսեան է եւ կամ Մարկոսեան, բաւական է որ իր գրիսաւոր նպատակը ազգին օգուտը ըլլայ :

Անա Փանոսեանն՝ չափերուն խրտուած գործը համարձակութեամբ ստանձնած է : Եթէ նա՝ ազգին կողմէն ազգասէր, եռանդուն, բանիրուն եւ աշխատելէ չըձանձրացող ճանչցուածին Հայի ալ հաւատարիմ կը ճանչցուինէ, ամէն Հայու, նա մանաւանդ Պոսեցի Հայոց ձեռքեր բնականաբար սիրով եւ յօժարութեամբ կը պարտաւորին նորա ջանիդ նպաստել ամենայն կերպիւ, որպէս զի կենդանութիւն առնեն ազգին իրօք սիրտըն ու հոգին համարուող այն ազգային հաստատութիւնը, որ երկար տարիներ շատերու համար փորձութեան եւ գայթակղութեան քար եղեր էր եւ այժմ է ազգին համար մահու եւ կենաց խնդիր . . .

Ա . Պ . Ա .

— Բէնճշէմպիհ կիւնիւ Մանկուսական փրկիչ պահեստաւ, գէվաթը համիյեթքեարան հազգընտա իզհարըթէշէք քիւրիյէտիկիմիլ սըրատա, Միքայել սղաթւկորեան թարափընտան իհտա գըլընան 40 պին դատար « քիւրէմիթ » օլաճագ իքէն, սէհվէն « թուղա » տէնիլմիշ տիր :

— Եարըն սապահ փրկիչտէ թէքիրտաղ առաջնորդու գեր . թագէոո սըրազան Ս . Պատարագ թագտիս իտէճէք տիր :

ՀԱՎԱՏԻՍԱԹԸ ԽՈՐԻՃԻՑԵԷ

Սուտան վէ Հապէշիստան ոյնօրլարընտա վազը թագա չէհրինտէն պիր

Ի Լ Ա Ն Ա Թ

ՎԻԷՆՆԱ ԲԻԱՆԳՕՍՈՒ

Ապֆրանկա չօկտոբեր 1տէ վիէննա
 աա չէքիւէճէք օլան քրէտիթ Անլթալթ
 քիանգօսու .

Այսթորիտ անվեթի ֆելսիտէսի թա-
րաֆընտան թէէմին օլունուպ, վիէննա-
նըն « Գրէտիթ Անշթալթ » նամ քիեան-
քօ պիլէթլէրի. Տէր-սաասեթտէ Գու-
եում ճու չարչըսընտա Քարամանլը օլուն-
սօգաղընտա Ն. 26 տըրք քեանտա Պալ-
տատլեան Գուեում ճու Մկրտիչ աղա եէ-
տի իլէ ֆիրուխթ օլունուր, պէհէր պի-
լէթ իքիէր պէեապ մէճիաիյէ իլէ :

Ի՛շ պուրիանդօ 1700 Հոմէրօսան միւ-
րէթթէպ ճէման 559,800 Ֆիօրին դա-
զանաճադ օլուպ թաֆօրլաթը զիյրաէ
պէնան օլունուր .

	№.	Сторѣн.
1	1	2000000
2	1	40000
3	1	20000
4	2—5000	10000
5	2—2000	4000
6	2—1500	3000
7	4—1000	4000
8	37— 400	14800
9	1650— 160	264000
	1700	559800

Մէջքիւ ր բիւսանգօ իշ պու պին սե-
քիզ եիւզ ալեմըշ հէտի ալաֆրանկա
հոկտեմբեր 1 տէ շէքիլէճէք օլուպի իսա-
պէթ իլլմէյէն նիւմէլօլարրն պատեհու
հիւքմիւ օլմաեաճագ տըր : Մէջքիւ ր պի-
լէթլէր ալաֆրանկա սեպտեմբեր 31 հտէք
Ֆիրուլսիթ օլունուր : Գաղանաւ նիւմէ-
լօլար իշ պու զաղէթա վասէթասը իլէ-
հէշր ու իլան օլունաճագ տըր :

Վալաաւ գեքոյ օլանք բէտիթ անշիթ ալու
բիանդօնուն քոյ ք թապիր օլունան
նա պիլէթէ բիտէն տախի կէթ իրիմիշ
օլուպ, մէրգունմ Միրտիչ սուգա սիւք
քեանընաա Ֆիրուխթ օլունուր, իչ պու
լօզաբըն մէկ քիւր պիլէթէթ ի կիպի գա
զանմատրզն հալտէ հիւքմիւ կէշմէյիպ
նիհաեթ ինէ գատար միւթէ պէր տիր
եանի, պու տէֆա տէյիլ իսէ, էլպէթ տէ
նիւմէրօսու պիր տէֆա գազանաճադ տրր
Մէշքիւր լօզաբ իսթէն իտիկի վագրթ
սախէրէ Ֆիրուխթ օլունապիլիր վէ սէ
նէ պէ սէնէ պէտէլի արթմադաա տրր

Կէրէք պիտէթլէր վէ կէրէք լօղարա
տայիր գիւտառէ մալիւմաթ իսթէյէն դաթ
լարըն մէրգու մՊաղտաւրեան Մկրտիչ ա.
դանա միւրաճատթ իթմէլէրի լազըմ կէւ
աիկի իյան օլունուր :

ԱՔԵՇ ՎԷ ԷՕՄԻՒՐ ՄԻԿՈՒՐՔԱՍԸ

Լիպարանը Շէմս-է Պրիմանիւմ ի Բիւհ-բաւր-
ապիւր Սէկո-բիւմ Գոմբանիւմը :

NORTH BRITISH AND MERCANTILE INSURANCE COMPANY.

2,000,000	Ինկիլթդ լիրաւ , ասըլ սէրմայէտի
2,250,000	Թաւթըն էմիրլէթտէ օլարազ իրաւ
6,600,000	Սէնէփի վարիտաթր

Պու. գումրանեա 1809 սէնէնտինտէ ետնի
պոռնտան 58 սէնէն էլվէլ թէչթիլ օլունտ.պ
չիմաի իսէ . քէնաի տէրմայէսինտէն պաշգա
թանթր էմնիյէթէ վազ օլունմուշ օլան պիւ
իւք մէպլապի սայէսինտէ , տէրքեար օլան,
էն զիեատէն էմնիյէթիլ գումրանեալարըն քը
րասընա կէչմիշ տիր . վէ հաթթա մէգքիւ
գումրանեա իշինտէքի սիկուրլմաճըլար տա
խի քէնաի զարարլարընա քարշըլըգ պիր սի
կուրլմա թանթընտա պուլտնմագտա տըրլար :

Մէջգլխու գումքանեա ալէլիսուսուս. կէ-
րէք մաղաղալարտա վէ կէրէք իսթանգու
վէ Գալաթա կիւմրիքլէրինտէ կէրէք քէն-
տիլէրին օլուպ վէ կէրէք էմանէթէն իւն-
տէլէրինտէ պուլուննարապ մալ վապ իթմիշ օ-
լան թիւննարարաք վէ իսթանպուլտա վէ ճի-
վարալարնտա պուլուննան էպ, մաղաղա վէ
սայիր էպնիյէ սահիպլէրինէ, վէ հէր սընըֆ
տիւք քեաննը վէ ֆապրիգաճըլարա, վէ էմվալ
ու էշեասընը սիկուրթա իթմէք իսթէյէն
քիրաճըլարա իւան վէ պէեան իտէքթի, գիյը-
տէ մուհարրէր իմգա սահիպի, մէջգլխուր Գօսմ-
բանեանըն վէ քեալէթնամէսի աշքեամըննա,
աթէշէ դարշը հէր նէ գատար միւտտէթ ի-
շին օլուր իսէ օլուսն, էսիլէն ֆիեաթլա սի-
կուրթա մուամլէլէսի իթմէքլիյէ բուխսաթլէ
քեալիլէսի վար տըր վէ հէր նէվի գարա-
րը քէմալի հալլըրլըգալ թաղմինէ հաղըրարըր
Պու պապսէ սահա գիեաստէ մալլուճաթ
քէսալ իթմէք իսթէէէն, իսթանպուլտա վա-
գը Շէրիֆ-բաշա խանընտա 7 նիւմէրօլու
օտաւտա Համբարձուճ ալա Յովսէփեանն,
միւրաճաւթ իլլէեէնէք տիր:

Գ. Ժալախյան և Կ. Բրաժնիկյան, Երևան, 1977 թ. 10
 4 Ներմիջոցառման մանրամասնագրության համաձայնությամբ
 Երևան, 1977 թ. 10

ՌԻԻԼԻԱՄ Բ. ՍՈՒԱՆ

Մ. Ր. Ստանդին մաղադասընտա, խնամանքն էն մէջնոր փապրիգայարընտան չըգմա օլտուղու հալտէ, հէր ճինա վէ էնվայի պիւլիւքիւքտէ Եանդըն թուլունպստարը, նէրտիպանարը վէ Եանկընա տայիր ալաթ ու էտէվաթր տայիրէ տախի պուլունմադտա, վէ պիրիլքտէ մուխթասար սուրէթտէ հազըլմըչ պիրտէ ըրսալէ պուլունտուղու հալաւէ, էհվէն ֆիհեսթլա սաթրլմադտա տրը:

ህዚኦብ ገ.ጤጅፅህ

ՀԱՐԱՊԵՏ Յ. ՓԱՆՈՍԵԱՆ

ԼՅՂԱՆԺ ՀԷՐԱԼՏԸ թԱՊԱՍԵԻԹԻՆԵ
●●●-ՕՂԼԹՑԱ ՏՈՂԴԻ ԵՄԶԱ, ՏՈՓՕՎԱՅ ԱՌԽԱԼԸ
ՔՐԵՒՏԵՐԻՔ ԳԱՐԵՇԿՐԵԱ ՀԱՊԵՐՕ 467.

Քիւճճար թարաֆընտան օգոս. 3/15 թա-
րիխէ եազըլան պիր մէքթուպտան իբրաճ
օլունարագ, Լէվանթ Հերալթտա օգու-
նան շու ճիւմլէլէրին պեանընա միւսա-
րաաթ իտէրիգ:

« Հապէշիստանտան կէլէն Թաճրիւրէր,
« տէն՝ սլարղըմըդ մալիւմաթա նէզարէն,
« Հապէշիստանըն Ապուենա Սէլամի նամ
« Խըպտի բիսկոպոսու, վէ էվրօբալը մահ
« պուսլար հէնուզ հիշ պիրիսի գուր-
« Թուլմամըշլար տըր, Իմբէրաթօր Թէ-
« օտօրոս հազրէթէրի դաեեթ Ֆէնա պիր
« հայտէ պուլունմագտա օլուպ, օրտու-
« սունտա պուլունան ասաքիլին պիր մըգ-
« տարը ֆիրար պիրլէ, Կակեան նամ դրալ
« իլէ պիրլէշմէքոն իմիշէր, վէ զաթէն
« Ֆէթհ իթմիշ օլտուղու մահէրէրին
« պիւլիւք զըսմընը դայպ իթմիշ տիր,
« Թէօտօրօսա գարշը ումումէն պիր իթ-
« Թիֆազը խաֆի պուլունմագտա տըր,
« տէյիլ եալընըզ Հապէշիստանտա, իլտ
« Ֆէթհ իթմիշ օլտուղու էեալաթտա
« տախի. մէսէյա, Կալի էեալէթինտէ
« պուլ խաֆի իթթիֆազ 1853 տէնէսի
« իթթիֆազը կիպի տիր. Փազաթ հէր
« քէս մէմուլ իտէր քի, պուլ տէֆա տա-
« խի երնէ քէնտի աիւշմէնլէրինի զալէպէ
« իտէպիլէճէք տիր »

« Ուղենեզ վե Գօրրա շէհրլէրի պու
« խաֆի իթթիֆագըն մէրքէպէրի օլտու
« դու խապէրնի ալտըգտա , իմքէրաթ օր
« Թէոթորոս մէզ քիւր շէհրլէրի վե տէ
« րունինտէ պուլունան 46 առէա քիւ
« սէլէրի , իթթիֆագը խաֆի ճէմիսէթ.
« լէրինէ մէճիս մահէլի օլմագտա տըր
« աէսիսէսի իլէ , երզըպ խարապ իթտիլ
« միշ տիր , Մէշքիւր շէհրլէրտէ պու
« լունանլարտան եալընըզ չօճու գլար վե
« գարըլսը Թէոտորոսուն խըշմընտան
« գուրթուլապիլմիշ օլուպ քեաֆֆէյի
« երքէքլէրի դատտար վե պարպարճա գըր
« տըրթմըշ վե իթթիֆագը խաֆի ճէմի
« եէթի րուէսալէրինին քեաֆֆէյէսինի
« պիլ խանէ տէրունինտէ թօրաեըպ
« եագմըշ տըր :

« Շինարարներն թեոտորոս թամպարա-
« թամպարոս առաւելեալ, թու՛ թու-
« լար տեօքիւմէսինէ պիղգաթ նէկարեթ
« իթմէքտէ, վէ պու թուլարտան, պուլ-
« լանրմադ իշնն բէք չօգ հազար պու-
« լունմագտա տգր : »

U 2 7

Հ. Բ. Օ. Բնկերութեան ֆանձնաժողովը
դատու ունի նախնուցանելու արգոյ բաժանոր-
գաց թէ անոյ 10 կիրակի օրը ժամը 7 ին
Ընդհանուր ժողով պիտի գումարուի Հիսար-
Տիւրի Պ. Պ. Մեղպուրիանի վարժարանը
թիւ 39:

1867 աւույ . 7 | ամեկա,

Ի դիմաց Բանձնատնոցովոյ

Shuntz

Ատենադպիր

Տ. Կ. Մազլըմեան Կ. Ա. Պարոնեան